

Ammatillisen koulutuksen kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän kehittämisohjelma

Asianumero: 11/4467/2021

LOPPUSELVITYS

AVUSTUKSEN SAAJA

Avustuksen saajan nimi
Satakunnan koulutuskuntayhtymä

Hankkeen yhteyshenkilö
Pauliina Merikivi

Yhteyshenkilön sähköpostiosoite
pauliina.merikivi@sataedu.fi

HANKKEEN TOTEUTUS

Lyhyt yhteenveto hankkeesta

VASKI- hanke tuotti ammatillisen koulutuksen kestävyystiekartan, joka tukee kestävän kädenjäljen vahvistamista ja kokonaisvaltaista vihreää siirtymää. Kestävyystiekartta sekä koulutuksen järjestäjien ohjelmityön tuki rakentui seuraavista teemoista: johtamiskäytännöt ja toimintakulttuuri, pedagogiset ratkaisut ja oppimisympäristö, osaamisen kehittäminen, alueiden ja työelämän kehittäminen, hiilijalanjäljen mittaaminen ja seuranta sekä asiantuntijatuki oppilaitoksen kestävän kehityksen ohjelmityöhön. Laadintaan osallistettiin ammatillisen koulutuksen järjestäjät, muut teeman hankkeet sekä edustajat opiskelijoista, työelämäkumppaneista ja muista sidosryhmistä. Sataedu toimi pääkoordinaattorina vastaten tiekartan laadinnasta (TP1) sekä tiedotuksesta ja viestinnästä (TP2). Osakoordinaattoreina toimivat Perho Lto (TP 3 ja 4), Sykli (TP 4 ja 8), Optima (TP 5), LHKK (TP6) sekä Luovi (TP 7). VASKI-hankkeessa toimi 61 ammatillisen koulutuksen järjestäjää, mikä varmisti yhteiskehittämisen ja tulosten vaikuttavuuden.

Tuloksena syntyi tiekartan käyttöönottoa tukemaan ammatillisen koulutuksen verkosto, joka jatkaa toimintaansa Kartalla – Pää kartan -hankkeessa. Kestävyystiekarttaan ja verkostotyöskentelyyn sitoutumisen tueksi tuotettiin itsearviointilomake sekä yhteinen laskentaperusta ja työkalu ammatilliseen koulutukseen oppilaitosten hiilijalanjäljen laskemiseksi. Lisäksi tiekarttaan tuotettiin teemakohtaista tukimateriaalia ja oppilaitosesimerkkejä ohjelmityön aloittamiseksi sekä käynnissä olevan kehittämistyön edistämiseksi.

Miten hankkeesta on viestitty

Sataedu vastasi TP 2:n ”Kestävän kehityksen tiedotus ja viestintä” toteutuksesta. Hankkeen viestintä on ollut monikanavaista ja tehokasta. Vaski.info-sivusto on palvellut mm. tapahtumakalenterin avulla laajaa verkostoa ja sidosryhmiä. Kaikki osatoteuttajat tuottivat sisältöjä VASKI-blogiin. VASKI-uutiskirje on tiedottanut ajankohtaisista asioista. Somekanavien kautta on tavoitettu ja aktivoitu laajasti eri toimijoita sekä lisätty VASKI-hankkeen tunnettuutta. VASKI-haaste teki kestävyystyötä konkreettisesti näkyväksi osallistaen opiskelijoita mukaan toimintaan. VASKI-infot ja VASKI-teams toimivat verkostoviestinnän kanavana.

Kestävyystiekartta julkaistiin yleisölle 8.6.2023 Porin Yyterissä. Hanke osallistui OPH:n järjestämiin Tiekartta tutuksi -tilaisuuksiin syksyllä 2023. Uusia polkuja etsimässä – loppukaronkka joulukuussa 2023 sitoutti toimijoita tiekartan käyttöönottoon. Lisäksi VASKI-hanke on ollut kutsuttuna puhujana monissa tilaisuuksissa.

Arvioi hankesuunnitelman toteutumista (tavoitteet, toiminta, tulokset)

5 (erinomainen)

Miten hankkeen toiminta ja tulokset edistävät hiilineutraaliustavoitetta, miten kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän edellyttämät toimintatavat on integroitu osaksi koulutuksen järjestäjän toimintaa ja millaisia pysyviä toiminnallisia ja rakenteellisia muutoksia on saatu aikaan tai on arvioitu syntyvän

VASKI-hanke on edistänyt hiilineutraalisuustavoitetta tuottamalla yhteisen laskentaperustan ja työkalun ammatilliseen koulutukseen oppilaitosten hiilijalanjäljen laskemiseksi. Työkalua ja laskentaperustaa päivitetään osana Kartalla – Pää kartan -hankkeessa. Tiekarttaan on yhdessä tuotettu esimerkkejä hiilijalanjäljen pienentämisen keinoista sekä linkitetty esimerkkejä kestävästä tulevaisuuden raportoinneista, joissa on mukana tiedot hiilijalanjäljestä. Esimerkkejä on toisista ammatillisen koulutuksen järjestäjistä, yliopistoista sekä yrityksistä. Tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä.

Tiekartta kiteyttää ammatillisen koulutuksen kestäväyytyön tulevaisuuskuvan, tavoitteet ja toimenpidepolun. Sen avulla ammatillisen koulutuksen järjestäjät voivat kehittää toimintaansa tukemaan vihreää siirtymää. Tavoitteena on, että vuonna 2030 ammatillisen koulutuksen toimijat ovat integroineet kestävästä kehityksestä ja vihreän siirtymän edellyttämät toimintatavat läpäisevästi osaksi toimintaansa. Tiekartta sisältää tätä tukevia työkaluja ml. toimenpiteiden toteutumista seuraava itsearviointilomake.

Tavoitteena olevat pysyvät muutokset kuvataan ohjelmaperissa (Liite 3). Joulukuussa 2023 osatoteuttajien tekemien itsearviointien tuloksena oli, että suurin osa on kestävyystoimenpiteiden osalta vaiheessa alkava tai kehittyvä. Koonti itsearviointiraporteista löytyy raportin liitteenä (Liite 4).

Arvioi hankkeen toiminnan ja tulosten vaikutuksia ammatilliseen koulutukseen yleisemmällä tasolla. Miten tulokset hyödyttävät muita koulutuksen järjestäjiä ja miten he voivat ottaa hankkeen tuloksia käyttöön.

Hankkeessa on tuotettu ammatillisen koulutuksen tulevaisuuskuva, joka kertoo ammatillisen koulutuksen roolista, tehtävästä ja arvopohjasta vuonna 2030. Yhdessä muodostetut visio, tavoitteet ja toimenpideohjelma ohjaavat ammatillisen koulutuksen toimijoita kestävästä tulevaisuuden rakentamiseen ja tarjoaa konkreettisia työkaluja muutoksen edistämiseen. Hanke on lisännyt ammatillisen koulutuksen ymmärrystä ja vuoropuhelua vastuullisuudesta ja kestävästä kehityksestä sekä tuottanut yhteisen viitekehyksen tavoitteisiin pääsemiseksi.

Kestävyystiekartta on avoimesti kaikkien saatavilla ja hyödynnettävissä. Kartalla – Pää kartan -hanke jatkaa Kestävyystiekartan implementointia ja verkoston ylläpitämistä.

TAVOITTEET, TOIMINTA JA TULOKSET

1

Hankkeen/toiminnan tavoite

1. Tiekartan laadinta ja kestävästä kehityksestä verkosto

Tavoitteena oli ammatillisen koulutuksen kestävyystiekartan laadinta sekä verkoston luominen. Näiden avulla vahvistetaan ammatillisen koulutuksen kestävästä kädenjälkeä sekä pienennetään jalanjälkeä. Tavoitteena oli luoda kansallinen kokoava kestävästä kehityksestä ohjelma, joka yhtenäistää koulutuksen järjestäjien ohjelmatyötä ja tukee yhteiskuntaa uudistavien kestävyysratkaisujen käyttöönottoa.

Toiminta, jolla tavoitteeseen on pyritty

Sataedu toimi työpaketin koordinaattorina huolehtien suunnittelusta, toteutuksesta, tuloksellisuudesta ja seurannasta. Kestävyystiekarttatyölle perustettiin ohjausryhmä. Kestävyystiekarttaa pohjustettiin mm. Delfoi-kyselyillä, arvokeskustelulla (8.4.2022), oppilaitosjohtoa osallistamalla AMKE-päivillä 27.4.2022 ja kaksi kertaa toteutuneissa alueellisissa työpajoissa (4 kaupunkia syksyllä 2022 ja keväällä 2023). Koordinaatioryhmän kanssa työstettiin tiekartan rakennetta, visiota, tavoitteita ja toimenpiteitä.

Verkostoa koottiin yhteen mm. webinaareihin, työpakettikohtaisiin tilaisuuksiin, kahteen suurempaan tilaisuuteen (kesäkuussa 2023 Porin Yyterissä ja joulukuussa 2023 etänä), sekä yhteiselle työalustalle teamsiin. Yhteistyötä tehty mm. OPH:n, AMKE:n, OKKA-säätiön, Metodixin, Arenen ja Ilmastolukioiden kanssa.

Jatkoajalla keväällä 2024 varmistettiin verkoston jatkoa, järjestettiin yhteisiä webinaareja sekä jatkettiin viestintää tiekartan tunnettuuden lisäämiseksi.

Konkreettiset tulokset, jotka tavoitteen osalta saavutettiin

Yhteiskehittämisen tuloksena syntyi ammatillisen koulutuksen valtakunnallinen kestävyystiekartta, joka sisältää tulevaisuuskuvat, yhteisen vision sekä tavoitteet ja toimenpiteet. Kestävyystiekartta rakennettiin sähköisesti ThingLink-alustalle. Lisäksi julkaistiin tiivistetty ohjelmapaperi, joka kokoaa kestävyystiekartan taustan, prosessin ja strategiset pääsuunnat yhteen pdf-tiedostoon.

Kestävyystiekartta sekä ohjelmapaperi on saatavissa kolmella kielellä (suomi, ruotsi ja englanti). Tuloksena syntyi valtakunnallisesti kattava ammatillisen koulutuksen kestävyystyötä tukeva verkosto, jonka ylläpitämisestä ja kehittämisestä vastaa Syklin koordinoima Kartalla – Pääkartan -hanke (OPH). Kestävyystiekarttaan ja verkostotyöskentelyyn sitoutumisen tueksi tuotettiin itsearviointilomake sekä Kestävää tulevaisuutta yhdessä -logo.

2

Hankkeen/toiminnan tavoite

2. Kestävän kehityksen tiedotus ja viestintä

Tavoitteena oli avoimen tiedotuksen ja viestinnän avulla tukea kestävyystiekartan laadintaa, jakaa kestävän kehityksen työpakettien tuloksia, varmistaa yhteiskehittämisen vaikuttavuutta sekä yleisesti edistää tietoisuutta ammatillisen koulutuksen kestävästä tulevaisuudesta.

Toiminta, jolla tavoitteeseen on pyritty

Hankkeen viestintä on ollut monikanavaista ja tehokasta. Vaski.info-sivusto on palvellut mm. tapahtumakalenterin avulla laajaa verkostoa ja sidosryhmiä. Kaikki osatoteuttajat tuottivat sisältöjä VASKI-blogiin. VASKI-utiskirje on tiedottanut ajankohtaisista asioista. Somekanavien kautta on tavoitettu ja aktivoitu laajasti eri toimijoita sekä lisätty VASKI-hankkeen tunnettuutta. VASKI-haaste teki kestävyystyötä konkreettisesti näkyväksi osallistaen opiskelijoita mukaan toimintaan. VASKI-infot ja VASKI-teams toimivat verkostoviestinnän kanavina.

Kestävyystiekartta julkaistiin yleisölle 8.6.2023 Porin Yyterissä. Hanke osallistui OPH:n järjestämiin Tiekartta tutuksi -tilaisuuksiin syksyllä 2023. Uusia polkuja etsimässä – loppukaronka joulukuussa 2023 sitoutti toimijoita tiekartan käyttöönottoon. Lisäksi VASKI-hanke on ollut kutsuttuna puhujana monissa tilaisuuksissa.

Konkreettiset tulokset, jotka tavoitteen osalta saavutettiin

VASKI-hanke on saanut paljon näkyvyyttä. Hanke tunnetaan ammatillisen koulutuksen kentällä, se on mainittu esim. kansainvälisessä raportissa, Kestävän kehityksen strategian seuranta-artikkelissa, sekä ministerin puheessakin. Tämän lisäksi hanke ja sen tulokset näkyvät monien oppilaitosten vastuullisuusohjelmissa, -raporteissa ja, mikä tärkeintä, arjen toiminnassa.

Viestinnän vaikuttavuutta kuvaavia määrällisiä tuloksia ovat:

- Verkkosivusto: (78 761 näyttökertaa, 26 472 vierailijaa)
- VASKI-blogi: 116 erillistä blogiartikkelia
- VASKI-utiskirje: 12 uutiskirjettä
- Somekanavat: LinkedIn (527 seuraajaa), Instagram (383 julkaisua ja 335 seuraajaa), sekä Facebook ja X (entinen Twitter)
- Vaskihaaste ja kestävän kehityksen ja vastuullisuuden lupaukset-metodi (noin 700 lupausa tehtynä ja julkaistuna)
- Aktiivinen verkostoviestintä Teamsissa: VASKI-tiimissä mukana 404 kehittäjää

Hankkeen/toiminnan tavoite

3. Johtamiskäytännöt ja toimintakulttuuri

Työpaketissa tavoitteena on ollut johtamiskäytäntöjen ja toimintakulttuurien kartoitus osallistuvissa oppilaitoksissa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, kehittämissolujen yhteistyöskentely eri teemojen ympärillä ja hanketoimijoiden omien johtamisjärjestelmien kehittäminen. Toisen toimintavuoden tavoitteena on ollut kerätä työpajoissa, kyselyissä ja muissa tilaisuuksissa tulleita ajatuksia johtamiskäytännöistä ja toimintakulttuurin kehittämisestä osaksi yhteistä tiekarttaa, sekä edelleen tukea oppilaitosten omaa työtä näiden teemojen osalta mm. säännöllisiä tapaamisia ja asiantuntijapuheenvuoroja järjestäen.

Toiminta, jolla tavoitteeseen on pyritty

Työpakettia koordinoi Perho Lto. Työpaketin osalta on tavattu etänä yhteensä 13 kertaa, joista 11 kertaa on ollut teemakohtaisia työpajoja. Ensimmäisessä tapaamisessa keskustelimme yhdessä työpaketin tavoitteista ja osatoteuttajien toiveista. Tätä ennen kartoitettiin oppilaitosten toiveet ja tavoitteet hankkeelle, joiden myötä valittiin yhteisen työskentelyn teemoiksi: kestävä kehitys strategiassa, vastuullisuusviestinnän johtaminen, OKKA-sertifointiprosessi ja sen johtaminen, toiminnan vaikuttavuuden arviointi. Työpajoissa on ollut Perho Lton lisäksi alustajina muiden oppilaitosten edustajia ja vierailuvia kouluttajia (Keuda, Raseko, Sykli, Metodix Oy, Arvoliiitto, OKKA, Sitra, LHKK, Ruusuvooren koulu). Lisäksi toiminnasta on viestitty aktiivisesti blogiin, uutiskirjeiden ja somen kautta. Työpaketin toimijat ovat tuottaneet tiekarttaan case-esimerkkejä ja kommentoineet sisältöjä, työpaketin koordinaattori kirjoitti ja koosti tiekartan tekstit.

Konkreettiset tulokset, jotka tavoitteen osalta saavutettiin

Osallistuvissa oppilaitoksissa on viety kestävän kehityksen ajattelua johtamiskäytäntöihin ja toimintakulttuuriin osana hanketta. Toisiltamme oppien hahmottelimme tiekartan osiota liittyen johtamiskäytäntöihin ja toimintakulttuuriin, kävimme keskusteluita, opimme ja keräsimme parhaita käytänteitä. Perho Ltossa on kehitetty toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin työkalua, vastuullisuusraportointia ja aloitettu uuden strategian valmistelu tulevan tiekartan pohjalta, lisäksi meillä on vierailut muiden oppilaitosten johtoryhmiä tutustumassa vastuullisuustyöhömmö. Osallistuvissa oppilaitoksissa on viety kestävyysajattelua vahvasti sekä strategioihin että toimintaan, useat oppilaitokset ovat lähteneet hakemaan mm. OKKA-sertifikaattia. Järjestimme myös kaksi webinaaria yhteistyötä Arenen kanssa ja tiivistimme AMK-yhteistyötä. Päätuotoksena syntyi tiekartan Johtamiskäytännöt ja toimintakulttuuri – tienviitan sisällöt.

Hankkeen/toiminnan tavoite

4. Pedagogiset ratkaisut ja oppimisympäristöt

Tavoitteena on ollut kehittää pedagogisia ratkaisuja ja oppimisympäristöjä, jotka tukevat tulevan ammattilaisen kestävän tulevaisuuden osaamista. Tavoitteena on luoda osaksi kestävyystiekarttaa opiskelijan kestävän kehityksen polku, jonka tuloksena opiskelija kasvaa kestävän tulevaisuuden lähettilääksi. Työpaketti koostui neljästä kokonaisuudesta: 1) Tuki kestävän kehityksen integrointiin osaksi opetusta, koulutusmateriaalia ja menetelmiä 2) Verkko-oppimisympäristöjen hyödyntäminen 3) Oppimisympäristöt 4) Ulkona oppimisen mahdollisuudet.

Toiminta, jolla tavoitteeseen on pyritty

Työpaketti (koord. Sykli sekä Perho Lto) on järjestänyt koulutuksia ja tapahtumia, jotka tukevat oppilaitoksia kestävän ja esteettömän oppimispolun luomiseksi:

- Verkostotapaamiset työpaketissa mukana oleville oppilaitoksille (6 kpl)

- Esteetön oppiminen:

- o Selkokieliä työpaja toukokuussa 2022

- o Selkokielimateriaalien työstäminen: Selkeäkieliset kestävän kehityksen kortit ja pelit

- o Selkokieliä työpaja lokakuussa 2022

- Ulkona oppiminen ja erilaiset oppimisympäristöt

- o YTO-aineiden työpajat Green City Farmilla loka-marraskuussa (3 kpl): Erilaisten menetelmien kokoilu ja jakaminen verkoston käyttöön.

- o Oppimisympäristöt -verkostotapaaminen syksyllä 2023

- Kestävyyskompetenssiperusteinen pedagogiikka: Green Comp tutuksi –webinaari

- Oppilaitosten tukeminen:

- o Muutospelipajat (2:ssa oppilaitoksessa)

- o Opinnollistamisen tukea (4:ssä oppilaitoksessa)

- Kartalle kestävästä tulevaisuudesta -verkkokoulutukset keväällä 2023 ja syksyllä 2023

- Luontoposit. pedagogiikka työpajat 3 kpl syksy 2023

Konkreettiset tulokset, jotka tavoitteen osalta saavutettiin

Hankkeen aikana työpakettiin 4 osallistuneet oppilaitokset ovat kehittäneet kestävyyspedagogisia ratkaisuja ja kehittäneet kestävyysosaamisen lisäämiseen sopivia oppimisympäristöjä. Oppilaitosten ratkaisuja ja oppimisympäristöjä on kerätty verkostotapaamisissa padlille ja lisäksi hankkeen kestävyystiekartan ThingLink -oppimisympäristöön.

Hankkeen aikana muodostettiin kuvaus opiskelijan kestävän kehityksen opintopolusta. Kuvaus polusta on ohjannut työpaketissa järjestettyä koulutustoimintaa ja materiaalin kehittämistä. ThingLink -oppimisympäristön sisältö on lisäksi jäsennetty niin, että se kuvaa opiskelijan polun toteutumista ja tarjoaa erilaisia materiaaleja ja esimerkkejä polun toteutuksesta. Osa tukimateriaaleista on kehitetty osana hanketta (esimerkiksi selkeäkieliset sanastokortit.)

5

Hankkeen/toiminnan tavoite

5. Osaamisen kehittäminen

Tavoitteena oli edistää kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän osaamista seuraavilla osatavoitteilla:

- Kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän osaamisen nykyhetken kartoitus ja tarpeet ammatillisessa koulutuksessa.
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjälle luodaan osaamisen kehittämisen suunnitelma ja koulutusmalleja.
- Järjestetään kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän osaajaverkosto, jolla on tavoitteena olla osaamisen kehittäjä ja sparraaja.
- Järjestetään temaattisia verkostotapaamisia ja edistetään yhteistyötä täydennyskoulutushankkeisiin ja hankkeen muihin työpaketteihin.
- Hyvien henkilöstökoulutuksien käytänteiden jakaminen.
- Luodaan ja testataan uusia menetelmiä osaamisen kehittämiseksi.

Toiminta, jolla tavoitteeseen on pyritty

Työpakettia koordinoi Optima. Toimenpiteinä olivat:

- Työkokoukset Osaamisen kehittämisen verkostolle.
- Yhteistyö ja webinaarit OKKA säätiön Erka Lainisen kanssa. Osaamisen kehittäminen sekä Delfoi-kyselyn ja work shop työskentelyn koonti teemalla koulutuksen sisällöt ja toteutustavat.
- Ruotsinkielisten toimijoiden verkoston ylläpito, säännölliset teams-kokoukset ja kestävän kehityksen henkilöstökoulutuksen peruskurssin suunnittelu
- Osaamisviitekehykset GreenComp, LifeComp ja Inner Development Goals materiaalit ja käyttötarkoitukset esitetty, verrattu ja materiaali tiekartassa.
- Muu toiminta, joka liittyy VASKI-hankkeen yleiseen toimintaan, kuten tiedotus ja tiekarttatyö osaamisen kehittämisen näkökannalta.

Konkreettiset tulokset, jotka tavoitteen osalta saavutettiin

- Henkilöstön kestävän kehityksen osaamiskartoituksen mallit: henkilökohtainen kysely (Agenda 2030 pohja) sekä tiimikysely (alakohtaisuus). Kyselyt löytyvät suomeksi ja ruotsiksi tiekartasta.
- Osaamisen kehittämisen suunnitelman kytkeminen henkilökunnan kehityskeskusteluihin ja osaamissuunnitelman laatiminen – Optiman toimintamalli esitetty tilaisuudessa Kestävä ja vastuullinen osaamisen johtaminen –webinaari 6.10.2023 ja upotettu tiekarttaan.
- Henkilökunnan kehittämisaloitteiden tukeminen ja pilotointi, kestävyysosaamien koko henkilökunnan teemapäivänä, kompostointi, Repair Café, ympäristöpsykologian päivä, ruokahävikin seuraaminen ja raportoiminen.
- Kestävyysratkaisuja omilla aloilla opettajien ja opiskelijoiden kanssa.
- Inner Development Goals, (aloite Ruotsista), sekä Repair Café (Alankomaista) tuotu lähemmäs Suomen ammattikoulutusta ja esitetty osaamisen kehittämisen tueksi.
- Ruotsinkieliset käännökset hankkeen materiaaleissa ja tilaisuuksissa.

Hankkeen/toiminnan tavoite

6. Alueiden ja työelämän kehittäminen

Työpaketissa tavoitteena on ollut viedä eri tavoilla ja eri tasoilla (työntekijät, esihenkilöt, johto) vastuullisuusosaamista työelämään ja lisätä kestävyysosaamisen ymmärrystä. Tavoitteena on myös osallistaa opiskelijat vastavuoroisesti viemään työelämään tietoa vastuullisuudesta.

Toiminta, jolla tavoitteeseen on pyritty

Työpakettia koordinoi LHKK. Alueen ja työelämän kehittämiseksi LHKK on luonut vastuullisuuspolkuvalmennuksen työelämälle ja sen kehittämistä jatkettiin yhdessä osatoteuttajien kanssa. Myös yrittäjyyden opiskelijoille on oma polku, jota jatkokehitettiin LHKK:ssa. Opiskelijoita ja henkilöstöä koulutettiin vastuullisuusagenteiksi. Tavoitteena on selkiyttää kestävä tulevaisuuden teemoja ja asioita työssäoppimisen aikana yhdessä työelämän kanssa. Yhdeksässä hybridityöpajassa olemme pohtineet kehitysmahdollisuuksia eri teemojen ympärillä, mm. työpaikkaohjaajakoulutus, vastuullisuusagentti, vastuullisuuspolku ja kestävä tulevaisuuden opintokokonaisuudet. Hybridityöpajoihin on kutsuttu työelämän edustajia yhteiskehittämään aihealueita. Ohjaan.fi -verkoston kanssa yhdessä tuotettu kestävä kehityksen materiaali Ohjaan.fi -sivustolle ja linkitykset kestävyystiekartan ja sivuston välillä. Livetyöpaja Forssassa, jossa valmistui VASO- vastuullisuuden oppimispäiväkirja työelämäjaksolle.

Konkreettiset tulokset, jotka tavoitteen osalta saavutettiin

Osallistuvien oppilaitosten kanssa on jaettu hyviä käytäntöjä toimia yhteistyössä eri verkostojen kanssa tukien kestävä tulevaisuuden teemoja alueella. Myös työelämän edustajat ovat osallistuneet aktiivisesti yhteistyön kehittämiseen hybridityöpajoissa. LHKK:ssa VASO- päiväkirja ja vastuullisuusagenttikoulutus sekä henkilöstölle että opiskelijoille on käytössä. Olemme työstäneet alueen eri toimijoiden kanssa yhdessä vastuullisuusteemoja eri kokoisissa tapahtumissa, lisäksi meillä on vierailnut oppilaitoksien eri kokoonpanoja tutustumassa vastuullisuustyöhömmä. Olemme käyneet myös jakamassa käytänteitä oppilaitoksissa sekä eri tapahtumissa. Kestävyystiekartan toimenpiteisiin perustuva ammatillisen koulutuksen kestävyden arviointi on toteutettu ja tullaan toteuttamaan edelleen. Itsearviointin pohjalta on nostettu kehitettäviä aiheita tulokorttiin.

7

Hankkeen/toiminnan tavoite

7. Hiilijalanjäljen mittaaminen ja seuranta

Tavoitteena on kehittää ammatillisen koulutuksen hiilijalanjäljen mittaamista, seurantaa ja raportointia. Määritetään yhteisesti hiilijalanjäljen laskentaperusta ja valitaan soveltuva työkalu vertailukelpoisen seurantatiedon tuottamiseksi. Kehitetään raportointia kansallisen tason tiedon tuottamiseksi ja siitä viestimiseksi. Edistetään oppilaitoskohtaisten, konkreettisten toimenpiteiden määrittämistä hiilijalanjäljen pienentämiseksi. Lisätään toimijoiden tietoisuutta ja osaamista kestävästä kehityksestä ja edistetään vihreää siirtymää.

Toiminta, jolla tavoitteeseen on pyritty

Työpakettia koordinoi Luovi.

1. Ammatillisen koulutuksen hiilijalanjäljen laskentaperustan määrittäminen ja työkalun valinta.
2. Yhteiset kehittämistyöpajat
  - Ammatillisen koulutuksen hiilijalanjälki ja siihen vaikuttavat tekijät
  - Hiilijalanjäljen laskentaperusta ja työkalu
  - Hiilijalanjäljen pienentämistoimenpiteet
  - Hiilijalanjäljestä raportointi ja viestintä
  - Sähköinen julkaisu
3. Oppilaitoskohtaisen hiilijalanjäljen laskeminen ja vertailutiedon tuottaminen yhteiseen raporttiin.
4. Toimenpiteiden määrittäminen hiilijalanjäljen pienentämiseksi henkilöstöä, opiskelijoita ja sidosryhmiä osallistaen.
5. Sisäisen ja ulkoisen raportointi- ja seurantamallin kehittäminen.
6. Sähköisen julkaisun laatiminen (tietoa hiilijalanjäljestä, laskennan perusteet, ohjeet työkalun käyttöön ja hiilijalanjäljen laskentaan, parhaita käytäntöjä hiilijalanjäljen pienentämiseksi, raportointiin ja viestintään, vertailutiedot hiilijalanjäljestä).
7. Hankeviestintä, mm. blogit

Konkreettiset tulokset, jotka tavoitteen osalta saavutettiin

Yhteinen laskentaperusta ja työkalu ammatilliseen koulutukseen oppilaitosten hiilijalanjäljen laskemiseksi:

-pohjautuu GHG -protokollaan

- mukana Scope 1 ja 2 sekä Scope 3:ssa on huomioitu: Hankinnat, Jätteet, Työnantajan matkat, opiskelijaruokailut ja fossiilisten polttoaineiden ja ostetun energian tuotannon ja jakelun päästöt.

- päästökertoimia on haettu julkisista avoimista tutkimustietoon perustuvista lähteistä

Power BI-raportti:

- hiilijalanjälkilaskennan tuloksia voi syöttää ns. koontitiedostoon, josta on kehitetty Power BI-raportti.

- voi valita vastaavan oppilaitoksen ja tutustua heidän hiilijalanjälkeensä.

Ammatillisen koulutuksen tiekarttaan on yhdessä tuotettu esimerkkejä hiilijalanjäljen pienentämisen keinoista sekä linkitetty esimerkkejä kestävä tulevaisuuden raportoinneista, joissa on mukana tiedot hiilijalanjäljestä. Esimerkkejä on toisista ammatillisen koulutuksen järjestäjistä, yliopistoista sekä yrityksistä.

8

Hankkeen/toiminnan tavoite

8. Asiantuntijatuki oppilaitoksen kestävä kehityksen ohjelmatyöhön

Työpaketissa tarjottiin tukea työpakettiin osallistuvien organisaatioiden kestävä kehityksen ohjelmatyöhön. Tavoitteena oli, että työpakettiin osallistuvilla oppilaitoksilla on valmistunut kestävä kehityksen ohjelma ja/tai suunnitelma kestävä kehityksen edistämiseksi, esimerkiksi sertifiointin hankkimiseen.

Toiminta, jolla tavoitteeseen on pyritty

Työpakettia koordinoi Sykli. Työpakettiin osallistuneille organisaatioille on järjestetty toiminnan aluksi aloituskeskustelut, joissa kartoitettiin ohjelmatyön tuen tilannetta ja tarpeita. Työpaketilta toivottiin työkaluja, sparrausta, henkilöstökoulutuksia ja verkostotapaamisia. Työpaketin toimenpiteet suunniteltiin näiden keskustelujen perusteella. Työpaketissa on järjestetty:

a) vertaistapaamisia – yhteensä 9 kpl eri teemoilla tai keskittyen oppilaitosten ohjelmatyön edistymiseen

b) koko verkostolle yhteisiä webinaareja, koulutuksia ja työpajoja

• osaamislupaukset-webinaari sekä osaamislupaukset työpajat (3 kpl)

• vastuullisuusraportointi -webinaari

• 2 kpl luontopositiivinen ammatillinen koulutus -webinaareja + 3 työpajaa

• kaksi toteutusta Johdanto kestävä tulevaisuuteen -koulutuksesta henkilöstölle

• Kartalle kestävästä tulevaisuudesta -koulutus (2 kpl)

c) sparrauskeskusteluja ja henkilöstökoulutusta oppilaitosten henkilöstölle tai johdolle oppilaitoskohtaisesti

Konkreettiset tulokset, jotka tavoitteen osalta saavutettiin

Syksyllä 2023 oppilaitosten kanssa käytyjen päätöskeskustelujen ja vertaistapaamisten perusteella työpaketin toimenpiteet ovat auttaneet oppilaitoksia edistämään järjestelmällisesti omaa ohjelmatyötään. Monilla oppilaitoksista on valmistunut/valmistumassa kestävä kehityksen ohjelma, sertifiointi tai tiekartta. Monissa oppilaitoksissa on lisäksi järjestelmällisesti nostettu henkilöstön kestävyysosaamisen tasoa työpaketin tuottamien koulutusten, materiaalien ja webinaarien kautta. Useassa oppilaitoksessa on yhdelle/ kaikille aloille luotu vastuullisuuden / kestävä tulevaisuuden osaamislupaukset.

Oppilaitosten käyttöön on hankeaikana luotu seuraavat työkalut ja tuotokset, jotka ovat olleet oppilaitosten käytössä hankeaikana:

• Ohjelmatyön työkalut -materiaali

• Kestävä kehityksen ohjelmatyön edistyminen -kysely

• Johdanto kestävä tulevaisuuteen itseopiskelu-materiaali -henkilöstölle

Aloita tästä -tienviittaan ThingLinkiin on koottu materiaalia ja oppilaitosesimerkkejä työn tueksi.

TUOTOKSET

1 Tuotokset

Julkaisut, www-sivu, yms.

Kuvaus

Kestävyystiekartta on Ammatillisen koulutuksen kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän kehittämisohjelman ohjelmatyön tulos. Tiekartta kiteyttää ammatillisen koulutuksen kestävyystyön tulevaisuuskuvan ja tavoitteet. Lisäksi se kuvaa kestävyystyön painopisteet ja toimenpiteet.

Kestävyystiekartta on avoimesti kaikkien saatavilla ja hyödynnettävissä.

Kestävyystiekartan avulla ammatillisen koulutuksen järjestäjät voivat työssään rakentaa siirtymää kohti kestävää yhteiskuntaa ja työelämää. Kestävyystiekartta viitoittaa suunnan kohti ammatillista koulutusta, joka tukee vihreää siirtymää ja rakentaa luonnon kantokyvyn rajoissa toimivaa yhteiskuntaa.

Kestävyystiekartan tavoitteena on, että vuonna 2030 ammatillisen koulutuksen toimijat ovat integroineet kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän edellyttämät toimintatavat läpäisevästi osaksi toimintaansa. Lisäksi tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä.

Saatavuustiedot, [www-osoite tms.](#)

Oppimisympäristö ThingLink, jonka etusivun vasemmasta ylänurkasta löytyy ladattavana tiedostona <https://www.thinglink.com/card/1675139763587252226> myös kestävyystiekartan ohjelmapaperi:

2 Tuotokset

Muu tuotos

Kuvaus

Kestävyystiekartan toimenpiteiden toteutumisen seurantaan luotiin avuksi sähköinen itsearviointi -työkalu, jossa oppilaitos arvioi 20 toimenpiteen osalta kehittämisen tilanteen asteikolla puuttuva -alkava - kehittyvä -edistynyt. Tulokset koottiin VASKI-verkoston osalta (61 koulutuksen järjestäjää) osana loppuraportointia. Työkalu otettiin laajemmin käyttöön osana Strapetsi -hanketta (OKM) sekä sitä ylläpidetään ja tuloksia hyödynnetään Kartalla - Pää kartan - hankkeessa.

Saatavuustiedot, [www-osoite tms.](#)

<https://vaski.info/kestavyystiekartta/>

3 Tuotokset

Muu tuotos

Kuvaus

Yhteinen laskentaperusta ja työkalu ammatilliseen koulutukseen oppilaitosten hiilijalanjäljen laskemiseksi.

Saatavuustiedot, [www-osoite tms.](#)

<https://vaski.info/kestavyystiekartta/>

---

1 Kirjanpidon pääkirjaote

[LIITE 1 pääkirjat _OSA 1.pdf](#) (Liitetty 5.9.2024 klo 9.17)

Muu liite

[LIITE 1 pääkirjat _OSA 2.pdf](#) (Liitetty 5.9.2024 klo 9.23)

---

2 [LIITE 1 pääkirjat _OSA 3.pdf](#) (Liitetty 5.9.2024 klo 9.31)

[LIITE 1 pääkirjat _OSA 2.pdf](#) (Liitetty 5.9.2024 klo 9.23)

---

3 [LIITE 2 Kustannusseuranta.pdf](#) (Liitetty 5.9.2024 klo 11.01)

[LIITE 1 pääkirjat _OSA 2.pdf](#) (Liitetty 5.9.2024 klo 9.23)

---

4 [LIITE 3 Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus 2030 _ OHJELMAPAPERI.pdf](#) (Liitetty 5.9.2024 klo 11.02)

[LIITE 1 pääkirjat _OSA 2.pdf](#) (Liitetty 5.9.2024 klo 9.23)

---

5 [LIITE 4 Koonti tuloksista _Ammatillisen koulutuksen kestävyiden itsearviointi.pdf](#) (Liitetty 5.9.2024 klo 11.04)

[LIITE 1 pääkirjat _OSA 2.pdf](#) (Liitetty 5.9.2024 klo 9.23)

Lisätiedot

Kirjaa alla olevaan taulukkoon hankkeessa syntyneet kustannukset 31.12.2023 mennessä

TALOUSARVIO

TALOUSARVIO

Menot	Selite, lyhyt kuvaus	Yhteensä €
Yhteishankkeen koordinaatiomenot	Verkostohankkeen hallinnolliset tehtävät, talousseuranta ja raportointi (palkkakustannukset)	50000 €
Henkilöstömenot	Projektitoimijoiden palkkakustannukset	2225356 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		0 €
Laitehankinnat		0 €
Palvelut	Työpakettien tarjoamat asiantuntijapalvelut ja tapahtumat	82875 €
Vuokrat		0 €
Matkamenot	Projektitoimijoiden hankesuunnitelman mukaiset matkakustannukset	71304 €
Muut menot	Lisenssit, leasing-, puhelin- ja liittymäkulut, kokous- ja tarjoilukustannukset, materiaalit	73526 €
Menot yhteensä		2503061 €
TULOT		
Hankkeesta saadut tulot		0 €
		0 €
HANKKEEN MUU RAHOITUS		
EU-rahoitus		0 €
Muu julkinen rahoitus	Osatoteuttajien omarahoitus	314505 €
Yksityinen rahoitus		0 €
Muu rahoitus yhteensä		-314505 €